

Leven met het weer: Ida Wierenga en Jannes Wiersema

Tekst: Johan van Dijk

Beeld: Anjo de Haan

Er is bijna geen plek te bedenken waar het weer zo goed te observeren valt als aan de rand van onze provincie en het land: het meest noordoostelijke puntje van het Hogeland, de Eemshaven. Vele televisiekijkers kunnen dankzij de weerplaatjes van Jannes Wiersema uit Roodeschool hiervan vaak meegenieten bij de weerberichten van NOS, RTL of SBS. Niet zelden is poldermolen De Goliath bij de Eemshaven, al jaren het domein van molenaar Ida Wierenga-Spijk uit Uithuizermeeden, het decor van deze plaatjes. Ida en Jannes kennen elkaar al heel lang en kunnen samen de mooiste verhalen vertellen over uiteenlopende weersomstandigheden.

Jannes en de winter van '79

Wie bij De Goliath aan komt rijden, heeft vaak de kans de kleine witte auto (mét daarop een logo van poldermolen De Goliath) van Ida aan te treffen. Op een druilerige middag in februari loopt het toch wat anders: deze keer is er geen Ida te bekennen. Even later bij Jannes aan de keukentafel blijkt dat Ida mantelzorg aan het verlenen is en daarom niet op het afgesproken tijdstip bij de molen aanwezig kon zijn. Besproken wordt dat we later weer richting de Eemshaven gaan. Eerst vertelt Jannes over zijn jeugd, passie voor het weer en laat hij uiteraard zien wat hij allemaal voor weerkundige instrumenten in en rond het huis heeft. Jannes Wiersema (1966) werd geboren in Zijldijk en verhuisde op zijn zevende naar Roodeschool, de plek waar hij nog steeds woont en wel in een huis dat in 1927 voor zijn grootouders is gebouwd. Als Jannes gevraagd wordt naar zijn eerste weerherinnering dan komt gelijk de beruchte sneeuwwinter van 1979 naar boven: 'Ik kan me dat erg goed herinneren. Ik was net 13 jaar en zat op de ambachtsschool in Uithuizen. Naar school gaan was niet meer mogelijk na de sneeuwstorm van 14 februari.' Jannes trok er met de camera van zijn moeder op uit om foto's te maken van alle sneeuw die rondom Roodeschool te zien was. Het maken van weerfoto's zat er toen dus al in! Het observeren van de weersomstandigheden in de omgeving is in die periode begonnen, de ijzelramp van 1987 wakkerde de interesse van Jannes in het weer en alles wat daar mee te maken heeft nog meer aan.

'Weeramateur'

Na de ambachtsschool ging Jannes aan het werk bij een loonbedrijf in het dorp. Juist voor zo'n agrarisch bedrijf zijn de weersomstandigheden van zeer groot belang. Jannes begon met het verzamelen van neerslaggegevens en schafte begin jaren negentig een kleine weerhut aan om achter in de tuin te plaatsen. 'Vanaf dat moment kun je mij weeramateur noemen. In de media word ik nog wel eens meteoroloog genoemd, maar ik heb geen officiële opleiding gehad.

Weeramateur vind ik daarom zelf de beste omschrijving.' Jannes begon steeds meer gegevens te verzamelen en gaandeweg kreeg hij zo ook contacten met diverse radiostations. Ook werd hij lid van de Vereniging voor Weerkunde en Klimatologie (VWK), in de tijd voordat het internet algemeen het belangrijkste netwerk werd voor mensen die zich hobbymatig met het weer bezighouden. 'Met het VWK hadden we vaak leuke uitstapjes, zoals naar het Planetarium in Franeker en een bezoek aan de verkeerstoren op Schiphol.' De opkomst van het internet betekende dat het

belang van de VWK afnam, maar Jannes kon zich juist door het internet nog veel meer verdiepen in weer en klimaat.

Gegevens verzamelen

Het grote voordeel van de digitalisering is dat Jannes nu op zijn computer met een druk op de knop allerlei gegevens en statistieken voor de dag kan halen. Buiten in de tuin laat Jannes met gepaste trots zijn weerapparatuur zien, zoals een Davis-weerstation dat onder meer de maximum- en minimumtemperatuur, neerslag, luchtdruk, luchtvochtigheid, het dauwpunt, de windsnelheid en -richting bijhoudt. Mocht de moderne apparatuur het begeven dan kan Jannes nog altijd terugvallen op een authentieke weerhut die hij overgenomen heeft van de erven van wijlen weeramateer Henk Veldman uit Ten Post en die nu in Roodeschool in de tuin staat. Een ander bijzonder element in de tuin is een officiële regenmeter van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut, beter bekend als het KNMI. 'Elke ochtend om 8:55 uur in de winter en 9:55 uur in de zomer noteer ik de hoeveelheid gevallen neerslag en geef dit door aan het KNMI' vertelt Jannes. Op deze manier zorgt Jannes, samen met een paar honderd mensen, er voor dat de neerslaggegevens in Nederland goed in kaart worden gebracht. Ondertussen komt een appje van Ida binnen: de koffie en koek staan klaar bij De Goliath: tijd om weer naar de Eemshaven te gaan!

Onweer

Ida Wierenga-Spijk (1947) heeft in de (Groninger) molenwereld eigenlijk geen introductie meer, ze zwaait al vanaf 1987 de scepter in en rond poldermolen De Goliath direct ten westen van de Eemshaven. Bij uitstek een plek om het weer in volle omvang mee te krijgen. Ook niet zo gek dat menig molenaar-in-opleiding een of meerdere keren bij Ida op bezoek gaat om meer te leren over het weer. Als Ida gevraagd wordt naar haar eerste weerherinnering dan denkt ze aan de heftige onweersbuien uit haar jeugd op het streekje Heuvelderij, op steenworp afstand

van De Goliath. 'Als kind werden we vaak 's nachts wakker gemaakt en moesten we ons aankleden omdat er een hevige onweersbui in aantocht was. We zaten dan in de keuken te wachten tot de bui weer voorbij was. Ik herinner me nog goed dat er een blikseminslag in de buurt was en de 'ruiderstokken' bij de eerste dijk in brand vlogen' vertelt Ida over de zomers van de jaren vijftig. Ook het verschijnsel van de bolbliksem, een weerkundig verschijnsel dat nog steeds niet geheel wetenschappelijk verklaard is, fascineerde Ida al als kind: 'Mijn grootmoeder is eens door

een bolbliksem getroffen en geloof het of niet, vanaf die tijd had ze suikerziekte.' Ida heeft het idee dat er tegenwoordig minder heftige onweersbuien zijn dan in het verleden, ook Jannes kan dit onderschrijven. Desalniettemin heeft Ida inmiddels al drie keer meegemaakt dat een van de windturbines in de Eemshaven geraakt is door de bliksem.

Storm en wind

Aangezien de molen al jaren van een bliksemaf-leider is voorzien is vooral storm op de grens van land en zee een weersomstandigheid die gevaar op kan leveren. De Goliath heeft vele stormen dapper doorstaan al waaiden er regelmatig luiken van onder meer de vijzel door de lucht. De dakpannen op het molenaarshuis waren ook niet altijd veilig. 'Ik was nog maar een jaar molenaar toen bij een storm de westzijde van het dak van de mulderwoning afwaaide. 200 stuks! Het huis was toen nog verhuurd, ik heb de bewoner

aangeboden om de pannen terug te plaatsen. Dat heb ik ook gedaan en toen heb ik ze gelijk maar met cement vastgezet zodat ze niet bij de volgende storm op de grond zouden liggen' vertelt Ida geamuseerd. Ook de nodige tenten en vlaggen hebben rond de molen vlieguren gemaakt in stormen, Ida kan er de meest prachtige verhalen over vertellen.

Nog meer herinneringen

Geïnspireerd door de verhalen van Ida komen bij Jannes ook nog meer herinneringen naar boven. 'Als kind was ik erg bang voor storm, dat stamt nog uit de tijd dat ik een jongetje van een jaar of vier, vijf was en in Zijldijk op de vlakte woonde waar het flink kon spoken' vertelt hij hierover. De grote storm van 25 januari 1990, waarbij ook meerdere molens schade opliepen, staat Jannes nog zeer helder voor de geest: 'Ik was gestrand in Amsterdam en we zijn uiteindelijk met bussen weer naar het noorden gegaan omdat er geen treinen meer reden.' Iets soortgelijks beleefde Ida tijdens de sneeuwwinter van 1979, al strandde ze toen in Winsum en overnachtte ze bij een politieagent en zijn gezin omdat verder reizen naar haar ouders bij Uithuizermeeden onmogelijk was. Tussen alle anekdotes en herinneringen door heeft Ida voor een broodmaaltijd gezorgd en vliegen de uren voorbij. Tijd om weer huiswaarts te keren en voor de auteur het moment om de vele anekdotes van het bijzondere duo Ida en Jannes te overdenken. Meer weten over het weer en alles rondom De Goliath? Ieder weekend, en ook vaak doordeweeks, als Ida bij de molen is, vertelt ze graag over haar belevenissen. Ook Jannes is er dikwijls te vinden. En online is het de moeite waard om nog even verder te kijken: de weergegevens van Jannes zijn te bekijken via www.meteoroodeschool.nl

Foto: Frans Driesens